

Okoli svetovne politike.

I.

Genovska konferenca.

Te dni so se končala posvetovanja male antante in Poljske v Beogradu v svrhu enotnega nastopa na mednarodni gospodarski konferenci v Genovi. Uradni komunique je kratak in ugotavlja samo enotnost nazorov, ne da bi se najmanj dotaknil načel, ki jih mislijo prizadete države zastopati na konferenci.

Lloyd George, veliki državnik Anglije je pokrenil vprašanje mednarodne gospodarske konference, idejo uvedbo stalnega svetovnega gospodarskega parlamenta. Te dni bi se bila morala pričeti posvetovanja, če bi se bili izvedli sklepi konference v Cannesu, ki je tako dramatično končala. Ko smo zadnjič pisali o genovski konferenci neposredno po dogodkih v Cannesu, smo izrazili dvom nad uspehom v Genovi.

Za deset dni so pred kratkim preložili konferenco. Prišlo so vnanje ovire. Padec kabineta v Italiji je bila že taka ovira. Ali večja ovira so bile in so še vedno želje in stremiljenja raznih vlad. Predvsem je tu Poincaré, ki je takoj ob nastopu svojega mesta nedvoumno izjavil, da ni prijatelj konference in da bi ne mogel dopustiti, da bi se v Genovi razpravljalo o reviziji versajškega mira. Poleg tega je zahteval najdalekosežnejših garancij, če se dopusti h konferenci sovjetska Rusija.

Kmalu pa se je tudi oglašila Amerika, ki je zopet s svoje strani zahtevala, da bi se mogla udeležiti konference le pod gotovimi predpogoji. Eden izmed teh pogojev je bil, da se na konferenci ne sme razpravljati o anuliranju dolgov v Ameriki.

Po zahtevi dveh glavnih držav bi se torej moralo izključiti s konference vprašanje versajškega mira in vprašanje anuliranja mednarodnih dolgov. In vendar sta to dve temeljni vprašanji, če se hoče razpravljati o obnovi Evrope. Z izključitvijo teh vprašanj izgubi genovska konferenca več kot polovico na svoji prvotni važnosti, ker v rešitvi teh vprašanj se prične obnova Evrope na podlagi dosedanjega gospodarskega reda.

In danes so ta vprašanja že definitivno izločena iz programa genovske konference. Na sestanku Lloyd Georgea in Poincaréja v Bolougnu sta se oba državnika dogovorila, da se vprašanje versajškega mira izključiti s konference. Amerika pa je te dni dala svoj odgovor s tem, da je javila, da se konference sploh ne bo udeležila. Da povdari svojo nevoljo nad politiko evropskih držav, je poleg tega še stavila te dni po svojem zastopniku v reparacijski komisiji zahtevo, da ji Nemčija letos plača za stroške okupacijske armade 996 milijonov zlatih mark in poleg tega od 1. maja 1921 obresti od te vsote. To je storila Amerika v trenutku, ko je reparacijska komisija došla, da ima Nemčija plačati za leto 1922 eno milj. zlat. mark in ko se je v

Cannesu ugotovilo, da bo Nemčija lahko plačala za l. 1922 komaj 700 milijonov zlatih mark. Tako pa kaže Amerika na drastičen način pokazati absurdnost cele reparacijske in evropske politike sploh.

Amerike torej ne bo v Genovo. In ali ima genovska konferenca še smisel brez Amerike, ki pride pač v prvi vrsti v poštev pri obnovi Evrope.

Nadaljni udarec in ta je pač najmočnejši, pa je dobila ideja genovske konference s tem, da je silno omajano stališče Lloyd Georgea, ki je pravzaprav duša te konference. »Saturday Review« prinaša celo že vest, da je Lloyd George inoficijelno že podal demisijo, da jo ima Chamberlain že v žepu in da hoče počakati samo še sprejem irskega zakona, na kar misli iti in organizirati volilni boj. Baje ne misli čakati več do genovske konference. Poleg tega poroča »Daily Mail«, da se v političnih krogih resno misli nato, da se opusti misel genovske konference, ker je konferenca mnogo zgubila na pomenu z ozirom na to, da je Amerika odklonila udeležbo.

Kaj pa naj tudi še prinese genovska konferenca brez Amerike in Lloyd Georgea? Ali naj vodi konferenco Poincaré, prikriti nasprotnik konference? Vsa znamenja kažejo, da genovske konference ne bo. Če se bo pa kljub temu vršila, pa bo skoro brez uspeha, ako se med tem ne obrne kaj na bolje: nato pa je le malo upanja.

Kako naj se čuvamo prehlada in njegovih posledic.

Spisal dr. S. Adolphus Knopi, New York.

Vsakdo pozna prehlad po njegovih učinkih, ali vsakdo morda ne zna, da prehlad povzročujejo neke bolezenske klice, malsikdaj imenovane »micrococcus catarrhalis«. To klico dobivamo od oseb, ki nemarno kašljajo, kihajo ali razburjeno govorijo, potem drobnih kapljic, ki jih sipljejo na nas. Prehlad se umege takoj razviti, mogoče pa je tudi, da nosimo klice s seboj nekoliko časa. Ako odporna sila našega telesa pojema vsled mrzlice, prenaetja ali nezmernosti te ali druge vrste ali pa tudi vsled slabe prehrane in prenapetja, tedaj imajo te klice ugodno priliko, da se pomnožijo in povzročijo simptome (znake) prehlada.

Da se prepreči okuženje po klicah, je seveda najboljša izogiba se neposredni bližini oseb, ki nemarno kašlja, kiha, pljuva ali ki govori razburjeno in med govorom kar bljuva od sebe drobtinice sline. Ako ste precej domač s tako osebo, jo lahko cpozorite, da naj bodi obzirna in naj kiha ali kašlja v svoj robec ali vsaj drži roko pred usti tudi ob takozvanem suhem kašlju, ki pravzaprav ni nikoli suh, ker se s kašljem vedno izbljuvajo drobtinice sline.

Osebe, ki pljuvajo ali kašljajo, bi morale vedno pljuvati v pljuvalnico ali robec. V natrpanih shajališčih, poče-

stnih in podzemnih železnicah je vedna nevarnost okuženja potom katarnih klic.

Če smo torej vedno izpostavljeni tej nevarnosti, kako naj napravimo svoje telo manj dovzetno in bolj odporno? Zapišimo naj si, da, ako smo v dobrem zdravju, prehladne klice, ki prehajajo na nas iz okužene osebe, le malo delujejo na nas, in da tudi one, ki so že v našem telesu, imajo malo prilike, da se pomnožijo in škodijo. V zdravi osebi se bela krvna telesa v našem krvnem toku sama pobrigajo za to, da odbijejo na val vdira-jočih klic ali mikrobov. Jednostavno jih požirajo. Radi tega najboljši način obvarovanja pred prehladom, je držati telo v najboljšem redu.

Da postane telo odporno proti prehladom, dihanje vedno kolikor več mogoče dobrega, čistega zraka, dihaajo počasi in globoko zlasti zunaj na prostem. Ako ste doma, naj bodi soba dobro prezračena. Kadarkoli utednete, potrudite se vršiti nekaj dihalnih vaj vsako uro ali vsako drugo uro na tak način, da dvigate in pomikate ramena navzgor in nazaj, vdihavate med tem počasi in globoko in, držeč ramena nazaj, podrite zrak za približno pet sekund, potem pa izdihate malo hitreje, kot ste vdihali, pomikajoč med tem ramena navpred in navzdol.

Privadite telo na dnevno uporabo mrzle vode, bodisi s tem da se pomučite v mrzlo vodo, ali potem pršne kopeli ali namočenja z gobo. Kdor ni še vajen na mrzlo vodo se mora seveda privaditi postopoma. Najboljši začetek je sledeč: Naj človek stoji v vodi, katere temperatura naj znaša približno 105 stopinj (Fahrenheit); naj namoči gobo v mrzlo vodo od približno 85 stopinj in naj jo ožema po zatilniku, prsih, desni in levi rami, tako da se celo telo namoči, dočim glava ostane suha. Ako se človek po taki kopeli ne počuti takoj gorko, naj leže v gorko posteljo za nekoliko minut. Za nekoliko dni naj zniža temperaturo mrzle vode na 80 stopinj, potem na 75 in tako postopno do 45 stopinj, ki je normalna temperatura vode, ko prihaja iz vodovoda.

Pametna uporaba mrzle vode na zgoraj navedeni način, je najboljše sredstvo, da se obvaruje telo pred prehlajenjem. Tok krvi se s tem zboljša, dihanje postaja globlje in rednejše, koža bolj odporna in vse telo manj dovzetno mrazu.

Razun zunanje rabe mrzle vode, naj ne pozabimo, da pit piti pet do šest kozarcev mrzle vode na dan med enim jelom in drugim je silne koristi za dobro zdravje. Oseba, ki trpi na zaprtju, proizvaja v svojem telesu neke vrste samo-ostrupljenja, t. j. ustvarja strup v lastnem sistemu, ki oslabša telo in je omehkuži proti napadu prehladnih klic.

Za dobro zdravje je seveda tudi treba pravilnega oblačila. Človek bi moral biti vedno obločen primerno k letnemu času; lahka in svetla oblačila poleti; ozko tkana oblačila po zimi; poleti; ozko tkana, da držijo namreč gorko, ne pa da so tako težka, da ovirajo prosto gibanje ali da ogrevajo

čez mero. Ko je mrz, treba zlasti paziti na to, da hrbet ostane goren. Pres s svojimi gostejšimi mišicami in rebri zdi se da lažje prenašajo mrz kot hrbet; radi tega bi bilo bolj primerno nositi posebno ogrevalo na hrbtu, inesto na prsih. Nge in gležnji morali bi vedno biti dobro obvarovani pred mrazom. To je prvi pogoj. Sedanja ženska moda kratkih kilej, tenkih nogavic in nizkih čevljkov je radi tega jako obžalovanja vredna.

Politične vesti.

× Hrvatska katoliška duhovščina proti narodni cerkvi. V nedeljo so pri vseh mašah v zagrebški prestolnici in v drugih cerkvah zagrske nadškofije po naredbi nadškofa dr. Bauerja duhovniki proglasili prokletstvo nad organizatorji in pristasi narodne cerkve, ter nad vsemi, ki prisostvujejo hrvatskim mašam. (Bo ostalo najbrž brez uspeha.)

× Atentat na ameriškega poslanika v Soliji. V soboto dne 13. marca je nastala na ameriskem poslanstvu velika eksplozija, vsled česar so uradni prostori popolnoma uničeni. Vse šipe so razbite. Ranjen ni bil nihče. Splošno se sodi, da je bil storjen atentat. Povodom atntata na amer. poslan. je bolgarski ministrski svet sporočil poslaniku Zedinjenih držav severoameriških, da obžaluje to dejanje.

× Nova vlada na Poljskem. Vlada kriza je rešena. Novo vlado je zopet sestavil Ponikowski. Portfelj za zunanje stvari obdrži Skirmunt. Notranje ministrstvo prevzame Kamiński, trgovino in poljedelstvo Orszewski, železnica pa Marinowski.

× Napetost med Rusijo in Poljsko. Ljudski poverjenik za zunanje posle Čičerlin je poslal poljskemu poslanstvu spomenico, iz katerega izhaja, da se rovarjenje belogardistične opozicije v Rusiji nele ni končalo, temveč da je nasprotno zadnje mesece celo narastlo. Mir Rusije je ogrožen po tolpah Petljure, Balahoviča, Berenkina in drugih, ki se zopet pojavljajo in ki jih podpira tudi poljska vlada. Ruska vlada tedaj opozarja poljsko vlado, da bo v primeru, ako bodo tolpe nadalje napdale, ukrenile najstrožje odredbe, pri čemer ne bo delala razločka med tolpami in redno poljsko vlado.

× Revolucija v Južni Afriki. Splošna stavka redarjev v Johannesburgu traja že par dni. Iz stavke se je izcimila revolucija, tekem katere so

Kočno, kaj naj človek stori, ako vzle vsemu dobi prehlad? Naj leže v posteljo kakor hitro mogoče, naj deva gorke obklade na noge, pije kozarec tople limonade ali toplega mleka in pred zajutrkom naj vzame kako sol (epsom salt, rochelle salts, itd). Ako po 24 urah se človek ne počuti dobro ali vsaj znatno boljše, naj pokliče zdravnika.

se spopadli stavkujoči in angleški vojaki. Po vsej južni Afriki se opazijo revolucionarno gibanje. V soboto so se ponekod spopadli stavkujoči rudarji in angleški vojaki. Situacija je kritična. Pri teh spopadih je po najnovejših poročilih ubitih nad sto ljudi. Pri zadnj. krvav. spopadu je angleško letalo bombardiralo Benoni. Med stavkujočimi rudarji je nastala velika panika. Vsled napada aeroplana je bilo zelo mnogo oseb mrtvih ali ranjenih. Govori se, da je okrog 600 oseb mrtvih, več tisoč pa ranjenih oseb. — Stavkovno poveljništvo je dalo razstreliti z dinamitom železniški most med Gernistonom in Pretorio. Vojaki so nato to poveljništvo zapazila neki plantaži in metali nanj bombe iz letal. Maloštevili uradniki, ki so čuvali železnico, so se udali, nakar so jih pretepli do smrti. Sploh se opazja, da stavkujoči v tej pokrajini nastopajo z neverjetno surovostjo.

× Rusko zlato za gladojoče. V petrograjskih palačah in muzejih so nabrali 700 pudov zlatih in srebrnih predmetov brez umetniške vrednosti, katerih izkupiček uporabijo za gladojoče.

× Poleg lakote še kolera v Rusiji. V Jelisavetgradu, kjer vlada silna lakota, se je pojavila tudi kolera. Umrlo je na tej bolezni že več oseb.

× Demisija albanske vlade. — Uporniki ogrožajo Tirano? Kakor poročajo iz Drača, je albanska vlada odstopila. Uporniki so umorili poveljnika vladnih čet in korakajo proti glavnemu mestu.

× Angleški kapitalisti proti udeležbi delavcev pri upravi. Sporazum med delodajalci in zvezo združenih strojnih delavcev se je popolnoma izjalovil. Podjetniki zavzemajo stališče, da je uprava izključno njihova stvar. Izpora, ki bo ogrozila nad 400.000 delavcev, se izvede baje že ta teden.

Časopisni glasovi.

»Slovenec« prinaša v uvodniku »Enakopravnost in humaniteta« izveček iz govora posl. Skulja v narodni skupščini, kjer je v proračunski debati kritiziral zastopljanja pri odmeri podpor za katoliške karitativne ustanove. Iz števil državnega proračuna je razvidna neenaka mera, s katero se deli posameznim plemenom in verolpovedim dobrote iz državnih rok in neenako razmerje v obremenjenju raznih državnih delov.

»Jutro« piše v svojem uvodniku o Protič - Hergicigonjevi aferi in pravi, da je podanih dvoje možnosti: Ali je Hergicigonjevo pismo falsifikat ali je pa po svoji vsebini lažljivo. Dokler se je Protič omejeval na reprodukcijo argumentov in na komentarje, ga ni bilo mogoče prijeti. Šele sedaj, ko se je spozabil in objavil lastne trditve in lastne psovke, ga je mogoče gnati pred sodišče in sedaj je Pribečević tožbo takoj vložil.

Ivan Rozman;

Naša bol.

(Dalje.)

Taki so bili naši neprijatelji na koroški pol. fronti. Kako težko se je bilo uživeti v naše aspiracije, ki so bile zgolj moralne kova, zastopnikom vevsil interallirane plebiscitne komisije, naj pojasni primer. Kmalu po prihodu te komisije na Koroško se je zastopnik neke vevlasti izrazil nasproti naši vodilni osebi, da ne more pojmiti naših teženj od Koroške, ko je vendar ta dežela geografična enota. On je videl predvsem militaristično strategijo, v drugem redu gospodarsko zaokroženost, o duševnem pa le sočasno navidezno stanje, povzročeno po nemškem nasilju, a ni videl osnove našega tamkaj živečega ljudstva, ne njegove bolesti radi zaslužnja njegove duše, ni poznal ali ni hotel poznati zgodovine, kako se je to zaslužjenje izvršilo in ne našega, iz teh dejstev izvirajočega prava. Da so bili naši nasprotniki in nekateri zastopniki vevlasti v tem naziranju pravi mojstri, se vidi danes povsem jasno iz njihovega plebiscitnega dela.

Temu nasproti je treba, da si pogledamo sami sebi v oči in da ugotovimo lastne kvalitete vsaj v glavnih potezih. Nas Slovence so naši bivši neprijatelji razdelili na štiri kronovine, deloma po principu geografskih enot, deloma radi oslabljenja plemenske zavesti, pozneje pa je bivša Avstrija z vsimi silami podpirala cepljenje naše enotne plemenske zavesti v razne stranke, vse po načelu: diferenciacija slabi.

Netili so umetno naše strankarske boje, tako so nastala naša pokrajinska naziranja, tako, da so imeli Stajerci svoje pol. naziranje, Korošci svoje, tako Kranjci in Primorci. Posledica tega je bila, da smo izgubili čut enotne plemenske zavesti in z njo vred čut za enotnost slovenske politike. Zavest enotnosti psihe naroda, t. j. plemenski ethos, ta predpogoj pol. zavesti, ki je sicer v vsakem primeru neobhodno potrebna vstopnica v samolastno državno življenje in iz katere črpa vsak narod, ki mu je sojeno samolastno, svobodno življenje, vso svojo moč, ta slovenska psiha je bila šele pred kratkim porojena in prestopila prag podzavesti v zavest; zato je še tako neboljena in tako plaha, polna otroških boleznij, da se ni mogla pod žarkim svobodnim solncem še nikjer uspešno uveljaviti. Mi nismo po večini kulturno, politično in gospodarsko orientirani proti jugu, kar smo se pred osvoboditvijo vse premalo pripravljali na ta zgodovinski fakt, temveč še vedno v smeri starih gospodujočih središč, dasi podzavestno, največkrat nehoti in nevede, kar izrecno poudarjam. In kdo se bo temu čudil? Vsakdo onih, ki so količkaj zasledovali evolucijo našega naroda, gotovo ve, kako se je umetno hladil in zatiral

zaplodek našega plemenskega čuta od strani nam popolnoma tujih in kulturnih središč, mnogokrat z zlobo ali s pretrano gorečnostjo. Ni čuda, ako je kazal ta otrok narodnega življenja časih skrajno zanemarjeno vzgojo in čut za neverjetno lahkoživost. Posledica vsega tega je naša državniška nezrelost, ki se javlja zlasti na polju domače politike v obliki neke romantike. Tej romantiki se niso mogli izogniti niti Nemci. Ti štejejo celo vrsto svojih krepih mož, ki so se na vse kriplice trudili prepojitii svoje ljudstvo z njemu vrojenim notranjim svetom, katerega zunanji izraz je nepogrešljiva defenzivna, centripetalna individualnost, ali v glavnem so ostali tudi pri njih vsi ti polzkusi brezuspešni. Njihova država je kljub temu zapadla materialnemu univerzalizmu, ne da bi bila skrbela za to, da bi se bile nje mase oživljale z živo priprostostjo, odkritostjo in čistostjo. Kaj pa je bistvo bne čudovite sile, bodisi v posamezniku, v narodu ali državi, ki si pridobiva vseobčih simpatij, ki osvaja nehoti, ki izpreobrača Savle v Pavle in ki vzbuja mrtve k življenju? Ali so te sile le imperialistična zvestost in njeni prej opisani izrodki, ali zadošča za takšno osvajanje po machiavellističnem državnoznanstvu oktroirana civilizacija, ali more vzbuditi ono nujno potrebno vero in upanje v boljšo bodočnost kaka znanstvena teorija, katere naloga je sicer le izsledovanje kanzalnih skupnosti emperičnega sveta? Ali niso mari te sile, tvoreče trajne vrednote, povsem drugega izvira, ki osvajajo svobodno kakor vihra in katerih ni mogoče zajeti v razne posode sistemov in teorij? Ako pomislimo, da so za časa Avstrije različni elementi zadrževali v nas razvoj naše plemenske duše, ki je v resnici edini most v državljansko prostost, da naše množice niso nikdar imele enotne zavesti slovenstva, da še danes ne pojmiyo vsi skupno, kaj se pravi stvariti na zunaj enotno in močno, a na znotraj gospodarsko, juridično in duhovno dobro urejeno socialno državo, se moramo vprašati: Kje so bile v nas one nujno potrebne anonimne sile, ki osvajajo svetove, ob času, ko smo se lotili koroškega vprašanja? Ker nam je sijalo dolejš naše lastno duševno solnce le v redkih presledkih izza močno zaoblacenega neba, nismo imeli niti toliko poguma, da bi bili ob času razsula Avstrije sami vzeli, kar je bilo po božjih in človeških postavah naše.

Vendar, da se razumemo. S slikanjem te naše temne strani nikakor ne trdim, da mi Slovenci nimamo lastne plemenske potence, da nismo narod ali da celo nimamo lastne kulture. Zavest slovenskega plemena je nastala pod istimi pogoji, kakor zavest vseh drugih narodov, ki so že davno prešli v državniško obliko, ker je pač originalnost izmed glavnih zakonov narave. Ta plemenska specialnost, ki jo imenujemo: slovenstvo, se je jela, kakor hitro se je zavedla svoje bitnosti, s čudovito energijo otepati germanske kulture, s katero so jo umetno zasipali. Ta specialnost se je dolgo vrsto let krepila v boju z germansko in latinsko kulturo tako, da je ta slov. posebnost, porojena pod gotovimi geografskimi, klimatičnimi in gospo-

darskimi pogoji zadobila polagoma potrebno in le njej lastno obliko in obstoj. Da to slovensko plemo obstoji, dokazujejo njegovi kulturni dokumenti na polju umetnosti in znanstva. Po načelih humanizma velja najmlajšo slovansko vejo gojiti v smislu njej vrojene bitnosti in le kot taka more izpolniti svojo občečloveško nalogo, zakaj vsaka ritmično porojena in vzgojena osebnost, kakor tudi narodnost najde v boju za pravico obstoja pod solncem svoj metrum v sebi. Taka narodnost ni nikdar ekspanzivna, temveč se zaveda svoje moralčne dolžnosti, ni nikdar centrifugalna, temveč vedno le centripetalna in ponotranjena. To je plemenska duša, ethos, ki ga ima tudi naše slovensko plemo. Ta prvina je neobhodno potrebna osnova vsakemu zaplodku, tako v pasamniku, kakor v pojavu človeškega plemena in brez nje ne more biti nobene organske rasti na svetu. Ta naš plemenski ethos, čeprav koreninjen še v marsičem v globinah podzavesti, je bil oni medij ob času razsula stare Avstrije, ki nam je podal vstopnico v prosto državnost. Stopili smo prekipevalajočih src v ta najvišji štadij človeške socialnosti, ali že v prvih trenutkih se je pojavila negotovost pred pojmom svoboda. To je bil denar v rokah otroka, ki ga potroši za bleščeče goljufivosti, ne da bi ga naložil plodonosno. Nismo vedeli, ne kako, ne kaj s pojmom države, ker nismo vodili dolejš nikdar državnih poslov na svojo roko, ampak smo izvrševali v stari Avstriji v tem pogledu le naredniško službo. Ustrašili smo se pred dvoobraznostjo države, pred dvoglavim ptičem, čigar ena glava pomenja ethos, ono ljubko in vsevzeličavno prvino, in čigar druga glava pomenja princip bistvu zaščitne prava, uporabljajo medsebojno v zunanjih poslih skoro edinole princip moči. To je dokaz, na kako nizki stopnji je še človeštvo v obče. Nepoznanje te dvoobraznosti, te Janove narave držav, to je bil prvi vrh vse naše negotovosti ob času koroškega plebiscita, ki smo jo dokumentirali dolejš skoro pri vseh državnih akcijah; zato je bil naš ethos v obliki prekipevalajočega optimizma, pred principom moči in njegovih nečednih posledic tako kruto razočaran. To iz večine po lastni krivdi. Kljub tej državniški nedozorelosti slov. plemena pa je treba štiti in negovati njegovo individualnost, ki ima gotovo zdrave nastavke, ker sicer država v nobenem oziru ničesar ne pridobi, v najboljšem primeru le suho število posamnih glav - helotov. Bistvo slovenstva je snaga mišljenja in dela. Ako se ne moremo uveljaviti v tej smeri, potem je boljše, da poginemo danes nego jutri. Treba je za vsako ceno štiti in negovati to plemensko dobrotno, ki je naravno-moraličnega izvira in stožer vsakega pravega človeškega napredka, nasprotno pa zavračati in trebiti vso ono romantično nestvarnost, katere imamo ravno mi Slovenci še v obliki meri in katere niso prosti ne Hrvati in ne Srbi.

Dalje prihodnjič.)

»Naprejš«. Kapitalistično izkoriščanje je slojinsko, ker ustvarja mišerijo in vedno postavlja gotovo število ljudi pred alternativo, da kradajo ali pa poginejo, med tem ko na drugi strani kaže, da se z bogastvom in s tem draži lahko skoraj vse doseže in s tem draži ljudi, da skušajo pridobiti bogastvo brez posebnega ozira na sredstva. S tem se mora zločin vedno na novo porajati in ga ne bo konec, dokler ne bo kapitalističnega sistema samega konca.

»Slov. Narod«. Naš izredni poslanik je izročil bolgarskemu kralju svoja akreditivna pisma. Pozdravljamo vzpostavitev normalnih odnosov z Bolgarijo, ker nam je bolgarski narod izmed sosedov vendar najbližji po poreklu, jeziku in običajih. Reči moramo, da so se mase bolgarskega naroda pričele iztrepejati in da je že zna-

ten del bolgarskega naroda prišel do spoznanja, kako težek greh je storil srbskemu delu našega naroda, ker je šel proti njemu na slepo v družbi z Turki, Mađžari in Avstro-Nemci.

»Novi čas«. Naše občine nosijo danes vso težo aprovizacije. Navsezadnje na svoja lastna borna sredstva. Osrednja vlada prepušča naše občine in njih prebivalstvo lastni usodi in deluje popolnoma samostalno po intencijah svojega malostilnega razreda, čegar zastopnika je. Centralna vlada je odpravila občinska sodišča za pobijanje draginje in odpravila staro protidraginjsko odredbo ter uveljavila novo, ki je odprla na stečaj vrata izkoriščanju. Občinska zastopstva so danes pri rešitvi aprovizacijske vprašanja vsled neljudske politike vodilnih faktorjev, brez vsake moči.

Gospodarstvo.

Industrija v Sloveniji za reformo davčnega sistema.

(Spomenica zveze industrijcev v Ljubljani.)
(Dalje.)

2. Zakon o pospeševanju industrije.

Iz naših gorenjih izjavajanj nujno sledi, da mora finančna uprava stremeti za ciljem ojačanja naše gospodarske moči. To zahteva, da njen lastni interes. Ni dvoma, da moramo v korist vse kraljevine ojačati zlasti našo industrijo. Osobito stremi po industrializaciji Slovenije, ki ima zanjo najugodnejše pogoje in ki je vsled pilih agrarnih dohodkov primorana preživljati velik del svojega prebivalstva z zaslužkom iz industrijske produkcije. V tem pogledu je naša finančna uprava že preveč zagrešila. Dosedanja praksa obdajuje — vsaj v Sloveniji — ravno novo osnovana industrijska podjetja v višji meri nego starejša že vpeljana in višjuna podjetja. Zato poudarjamo živo potrebo po novem zakonu o pospeševanju industrije, kakor je tak zakon že obstojal v kraljevini Srbiji (zakon z dne 16. julija 1896). V tem smislu predlagamo:

- Priznanje najširše davčne prostosti za prva ustanovna leta. Ta prostost naj se nanaša na direktne davke, doklade, razne pristojbine in na carino.
- Davčne olajšave za nadaljna leta (olajšave glede davčnih stopenj, davčnih lestvic, potem davčna prostost za ustanovne in investicijske izdatke).
- Najširšo možnost davka prostih odpisov in dotacij rezervnih zakladov.

Intervencija zakona o pospeševanju industrije bodi, da se sudi novim podjetjem prilika čim hitrejšega gospodarskega ojačanja. Ker je ta predmet povsem umiljiv in temelji na splošno priznanih finančnih načelih, naj se tem vprašenjem ne bavimo podrobneje. Le glede naše zahteve radi davka prostih odpisov in radi dotacij rezervnih zakladov se hočemo kasneje podrobneje izjaviti.

Omilitenje sedanjih davčnih ostrin. Dokler naša zakonodaja, oziroma finančna uprava ne izvede višje začrtanega programa, se morajo omiliti davčne ostrine, ki danes onemogočajo

naš gospodarški razvoj. Osobito navajamo:

- 1) davčno preobremenitev,
- 2) davčno kontrolo,
- 3) davčno izterjevanje.

Ad a) *Davčna preobremenitev.*

Nemudoma naj se odpravijo oni davki, ki enostransko obremenjujejo le posamezne pokrajine, tako zlasti plačarina z dokladami in obrtni davek z dokladami, ki sta oba v bivšem avstrijskem teritoriju še preostala. Ona davč. bremenja pa, ki sicer obstajajo v raznih pokrajinah, a v neenaki izmeri, naj se izenačijo. Taka zahteva je socialno in gospodarsko upravičena. Načelo izenačenja davčnih bremen pa naj velja zlasti tudi za avtonomne doklade. S temi dokladami se podjetjem v Sloveniji nalagajo davčna bremenja, ki niso več upravičljiva.

Avtonomne doklade.

Take doklade dovoljuje pokrajinska uprava po zaslusanju delegacije ministrstva financ. V tem oziru pogrešamo sploh vsako metodo. Občinam se dovoljuje prepisovanje 200% nih in 300% nih in tudi 500% nih avtonomnih doklad! Dovoljevati take avtonomne doklade je vsakomur neprimerno, s tem se slabi proizvodna moč podjetništva, njega gospodarska in posebno še njega davčna moč.

Zato predlagamo, da naj posveti finančna oblast, pa tudi pokrajinska uprava, vprašanju avtonomnih dokladov vso pozornost. Zlasti je upravičena zahteva, da naj se posamezne vrste avtonomnih doklad dovolijo le tedaj i le v taki višini, da celotni znesek vseh avtonomnih doklad ne presega dopustne mere in da ne uničuje davčne moči davkoplačevalcev. Avtonomne doklade naj se vselej vpoštevajo v njih celoti! Le tako bo mogoče presoditi njih dopustnost.

V slednji času so se uveljavili finančni zakoni (pristojbine, direktni davki, po kojih so se pobirale davščine tudi za davno preteklo koledarske dobe. Take določbe so vsekakor kvarne. Podjetništvo kalkulira svoje produkcijske stroške, tedaj tudi prodajne cene na podlagi obstoječih finančnih zakonov. Ako se pa zakoni uveljavljajo tudi za že pretečene dobe, je vsaka pravilna stabilna kalkulacija nemogoča. Pod tem naravno naše gospodarstvo silno trpi.

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

— *Začasna delavska zbornica za Slovenijo v Ljubljani* sporoča, da se bo vršila 11. skupščina seje zbornice v nedeljo, dne 19. marca 1922 ob 14. uri v sejni dvorani mestnega magistrata z nastopnim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika; 2. Citiranje in odobritev 1. skupščinske seje; 3. Poročilo o delovanju tajništva; 4. Volitev statutarnih in pragmatičnih odsekov; 5. Namestitve tajnika; 6. Slučajnosti.

— *Imenovanje*. Pri ravnateljstvu za gradnjo novih železnic so imenovani za višjega inženirja II. razreda g. Vladimir Čerin, za inženirja IV. razreda pa g. Vojteh Fugina in Blaž Pristovšek.

— *Jutro otroci* o cmokih in malih Morich. Menda misli, da so tudi v našeni učništvo člani rodovine Kuhnigding. Kljub temu pa ga je naš nedeljski uvodnik v svoji stvarnosti tako zadel, da samo prizna, da ne bo več dolgo na vladi. Pametni ljudje so to že davno vedeli!

— *Zakon o proračunskih dvajsetih* na sejo, ki se vrši dne 15. marca 1922 ob 20. uri v Ljubljani v dvorani mestnega magistrata. Dnevni red: Uradniški zakon. Odgovor društva certifikatistov v Ljubljani.

— *Letošnji novinarski kongres* bo v Subotici od 24. do 27. maja. Za časa kongresa bo v Palacu velika ljudska slavnost.

— *Minister za industrijo na potovanju*. Minister Vilović je obiskal zadnje dni petrolejsko tovarno »Danica« v Bos. Brodu, od tam je odpotoval v Vinkovce, da je zabil prilozbe odonitih trgovcev.

— *Za načelnika oddelka notranjega ministrstva v Zagrebu* je imenovan dosežni vodja oddelka g. Cavalieri.

— *Prepovedan koledar*. Stari medjimurski koledar, ki je bil tiskan v slovenskem jeziku v Vel. Kanži, je v naši državi prepovedan, ker vsebuja nasprotuje interesom države.

— *Za direktno železniško zvezo* Zagreb-Bratislava-Praga se vrše dne 21. m. v Budapešti konferenca zastopnikov jugoslovanske, češkoslovske in mađarske.

— *Dve odkloni vasi*. Kralj Aleksandar je odklonil vasi Drakovec in Mala

Frankirna ob Meni, da so doslej neznane osebe vložile v grad Friedrichshof pri Kronbergu, v katerem je do svoje smrti stanovala soproga pokojnega cesarja Friedricha. Vlomilci so pograbilo veliko množino srebrnine in vrednosti več sto milijonov mark. Enega vlomilca so aretirali.

— *Na Angliškem je brezposelnih* skoraj dva milijona, kakor razglasa delavsko ministrstvo.

— *Brazilijska dobi novo prestolnico*. Narodni zbor Brazilijske je sklenil, da se dosežna prestolnica Rio de Janeiro opusti zaradi nezdružive lege ter se na planoti Srednje Brazilijske zgradi novo glavno mesto.

— *Požar na Kamenščaku pri Ljutomeru*. Dne 11. t. m. je na Kamenščaku uničil požar gospodarsko poslopje posestnika M. Pusenjaku in njegovemu sosedu Škerjancu. Prvemu je pogorelo celo vsa obkopa, žive in dve govedi, dočim se je dalo pri drugem vsaj nekaj rešiti. Škoda se čeni na stotisoče. Sumi se, da je zažgala zlobna roka.

— *Požar v Zagrebu*. 13. t. m. ob eni popoldne je nenadoma nastal na strehi nove palače Prve hrvatske štedionice na Preradovičevem trgu ogenj, ki je privabil več tisoč ljudi broječo množico k požaru, tako da je policija morala zapreti dohod k palači, ki se še zida. Ognjegasci so takoj prihiteli in so lokalizirali ogenj. Vseeno pa je zgorel velik del strehe na jugozapadnem delu poslopja in ena kupola. Goreči ognji so padali na ulico. Ogenj je izbruhnil zaradi nepravilnosti nekega delavca.

— *Prah v Zagrebu* je tolik, kakor sicer sredi polja. Časopisi pozivajo župana, naj se vendar ulice skrope.

— *Vlak skočil s tira*. Pretečeno nedeljo je skočil pri Rakovici Simplon-ekspres s tira. Človeških žrtev k sreči ni bilo, pač pa so štirje vagoni zdrčali na železniški nasip. Vzrok nesreče so bile slabe in zelo stare tračnice.

— *Beg iz zapora*. Obmejni komisariat na Raketu je prijel Matijo Marinka, znane fašističnega agenta, rojenega v Gorenjem pri Postojni. Zaprl so ga v provizorne zapore obmejne komisariata, toda zredi priček je pomoči neopazeno izginil iz neljube kletke.

Ljubljana.

— *Srečke Kola*. Čas hiti in kmalu bo 30. marec, ko bo žrebanje. Do tedaj pa moramo razprodati vse srečke in pri tem nam mora iti na roko vse občinstvo. Ako ostane družstvo mnogo srečk, ni izključeno, da dobi družstvo kak dobiček. Omenjamo to, da ne bo kakšnih občitaj. Zato segaite po srečkah, da se razprodajo vse! Čim več ima kdo srečk, tem več je možnosti, da zadene. Glavni dobiček znaša 50.000 kron.

— *Smrtina kosa*. Umrl je večer v najlepši moški dobi magistratni koncipient Janko Kovačič. Pokojnik je bil izvrsten telovadelec in navdušen športnik, ki se je odlikoval na različnih mednarodnih tekmah. Podlegel je zavratni bolezni, ki si jo je nakopal v dolgoletni vojni. Bodi ohranjen možu — trplinu časten spomin!

— *Kako se rešuje stanovanjska kriza*. V trnovskem predmestju, Zelena pot št. 6 je bilo od mestnega stanovanjskega urada začetkom februarja nakazano neki stranki stanovanje. Proti odloku stanovanjskega urada se je pritožil prizadeti hišni posestnik na stanovanjski senat z motivacijo, da v nakazanim stanovanju ni ne vrat, ne oken, ne poda in ne štedilnika. To pa ne odgovarja resnici. V času, ko je hišni posestnik vložil pritožbo, so bile pri stanovanju vrata in okna, dočim štedilnika in poda res ni bilo. Štedilnik in pod je hišni posestnik že pred enim letom odstranil iz stanovanjskih prostorov z ednim namenom, da bi se ubranil priselitve te ali one stranke. Mestni stanovanjski urad je zato popolnoma pravilno postopal, da je oddal stanovanje neki stranki. Zelo čudno je pa postopanje stanovanjskega senata, da je zasego predmetnih stanovanjskih prostorov razveljavil. Stanovanje je zato še vedno prazno in bi bilo zelo umestno, da si ga zainteresirani ogledajo in napravijo vloge za dodelitev. Pričakovati je pri odločnem nastopu oblasti, da dobi stanovanje vse tisto, kar se mu je svojčas z gotovim namenom odvzelo.

— *Člane Splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot* — Poverjenstvo za Ljubljano in okolico, opozarjamo, da zaključimo z razdeljevanjem moke upravičencem po žiljani ceni nepreklicno dne 17. t. m. Po tem dnem moka ne bomo več delili.

— *Članice zveze vojnih vdov in sirot*, stanujoče v ljubljanskem policijskem okoliščju, naj se čimprej zglasijo pri g. Zor. Poljanska c. 21.

— *Boj draginjski*. Seja akcijskega odbora dne 16. t. m. ob 19. uri ne bo v Mestnem domu, temveč v posvetovalnici na magistratu.

— *Nepredviden tihotapec*. Neki znani tihotapec je izročil v Ljubljani strojevodju in kurjaču južne železnice za 1 in pol milijona zlati, da mu ga spravi v Postojno. Za nagrado jima je obljubil 60.000 kron. V Postojni pa nista hotela strojevodju in kurjaču ničesar vedeti o zlatu. Baje sta pri Planini vlak ustavila ter zlato zakopala. Oba so aretirali, a tudi tihotapec dobil razun izgube še posebno plačilo.

— *Dva lepa uspeha ljubljanske policije*. Okoliški nadzornik Florijan je aretiriral na glavnem kolodvoru 25letnega delavca Martina Mancana iz Stokovca pri Ptuj, ki je imel pri sebi celo zalogo pokradenih stvari. Pozneje se je dognalo, da je njegovo pravo ime Jutriša, a skrival se je tudi pod imenom Potovčič. Aretirani je nevaren tat in vlomilec, ki ina na vesti vliom v hotelu Sv. Janeza v Bohinju, nadalje je kradel v Celju in Ptuj, ter je najbrž v zvezi tudi z roparskim umorom trgovca Rosenfelda v Ptuj. Nadalje je bil te dni aretiran na glavnem kolodvoru trgovski potnik iz Brda na Kolpi Mate Skender, ki je imel pri sebi mnogo srebrnega denarja, ki ga je hotel iztihotapiti v Italijo, nadalje pa tudi ključ, s katerim je lahko odpiral klupe po vagonih.

— *Ker ni hotela prodati zella*. Neka prodajalka ni hotela prodati retni vdovi kg zella, češ, da ima zelle je za svoje redne odjemalce. Okrajno sodišče je zato obdodilo na 14 dni zapora ali 500 Din. glabe.

— *Tutjina*. Trgovci Toni Černe v Zidovski ulici je bil iz veže ukraden zavoj raznih manufakturnih predmetov v vrednosti 3200 kron.

Podpirajte družbo
sv. Cirila in Metoda.

Maribor.

Usposobljenostni izpiti za obče ljudske in za meščanske šole pred državno izpraševalno komisijo v Mariboru (na državnem moškem učiteljsku) se pričlo dne 2. maja 1922. Prošnja naj se vpošljejo pravčasno potom okrajnih šolskih svetov, da bodo do 23. aprila t. l. v rokah izpraševalne komisije. Prošnja naj se piše na celo polo in naj bo kolekovana z 2 Din., vsaka priloga pa s 50 para.

Na draginjskem protestnem shodu železničarske koalicije v Götzovi dvorani je bilo zbrano ogromno ljudstva, večinoma seveda železničarjev. Glavni govornik je bil g. Nachtigall, glavno besedo so imeli socialni demokrati, ker jim narodni železničarji v svoji naivnosti preveč zaupajo. Socialni demokrati so privlekli celo gardo svojih ljudi na oder, od narodnih železničarjev pa je bil samo g. predsednik z gospo Svarc. V prihodnje je na vsak način dobro biti oprezen. — Opazilo se je govornike, kako so dobro vedli, kaj poudarja njihove poslušalce, ki so najraje klicali »Ptuj«, ko so slišali besedo »vojvoda«. »Srbij« in enako. Shod pa je pokazal, da je res vse železničarstvo, pa ne samo delavstvo, temveč tudi uradništvo sito do grla obljub in da je skrajni čas, da dobe obljubljene doklade in razlike. Vlada bi morala uvideti, da z zavlačevanjem si sama sebi grozno škoduje. Na takih shodih padejo tudi od drugega zmernih ljudi — in te so najhujše besede, ki se kakor kuga oprimejo množice, katere je težko ozdraviti je kuge.

Narodnega gledališča vodstvo je prišlo na srečno misel, da bo z gostovanji tujih gledaliških atrakcij zvalilo občinstvo v talilni hram, in ni se motilo. Gospod Arnost Grum je napolnil tri večere s svojim gostovanjem. Ker je zagotovljeno njegovo gostovanje še večkrat, npamo, da bo še marsikateri večer gledališče polno.

Točnost carske direktive. Te dni je prišlo v Maribor 50 vagonov semenske pšenice za razne kraje Jugoslavije. Ker bi iz praktičnih in drugih ozirov posebni odposlanec odpravil carske posle v Mariboru, je brzojavil v Beograd, da bi brzojavno dovolil carine prosti uvoz, nakar bi v Mariboru rešili carinsko manipulacijo. Na večkratno urgenco še odgovora niso dali. Po dolgem čakanju so vagoni potem odšli v namembne postaje. Sedaj bodo morali nevese koliko carinarne obvestiti. Sicer pa čudno, da šele zdaj pošiljajo semensko munda jaro pšenico, ko bi morala biti že davno posejana. Ko pridejo vagoni, ki so namenjeni v srednjo Srbijo, v namembno postajo, bi morala biti pšenica že velika. Vsako stvar pri nas tako zavlačujejo.

Ogenj. V nedeljo popoldne je pri krojaču Sostorčiču pod mostom št. 2 začelo goreti. Zgorelo je nekaj pohištva in poškodovano mnogo robe. Ogenj so pravočasno zapazili in pogasili.

Pasja nadloga je v Mariboru kakor kje v kakšni turški vasi. Odkar je odpravljen kontumac, se pojajo in kavsajo po cestah psi kar v gruclah, tako da človek ni siguran po cesti. Nemci so namreč posebnih ljubitelj psov, kakor Turki. Pa če jih imajo, bi jih morali imeti doma, ali pa jih voditi na vrvice, ne pa pustiti po cestah.

Udušen ogenj. Iz delavnice krojača Iv. Sušteršiča v Mariboru se je začelo sumljivo kaditi. To je opazila pravočasno požarna brigada, ki je takoj prihitela na lice mesta in ogenj udušila. Ogenj je baje nastal vsled tega, ker je nekdo po ne previdnosti položil prevroč likalnik na posteljo, vsled česar je ista začela goreti.

Ljubitelji svinskih pletet. V klet gostilničarke Marije Rusjan v Mirnu so vlomili neznanjci tatovi in odnesli trideset svinskih pletet.

Razne tatvine. Emilu Gerbacu, ravnatelju pogrebnega zavoda je bilo iz stanovanja ukradeno več obleke in perila v vrednosti 8000 kron. — Med vožnjo Zidanmost — Zagreb je neznan tat ukradel delavcu Iv. Ribiču sukno vredno 3000 kron. — Svoje-mo tovarštvu sodelavcu je ukradel neki Polde B. 3050 kron in jih nesel spravit k svoji ljubici. Tam pa ga je policija zasledila, nakar je Polde B. tatvino odkrito priznal.

Milan Čeh pred porotniki. V začetku leta 1919 je prišel v Ljutomer kot vladni poverjenik in blagajnik Ljutomerske posojilnice neki Milan Čeh, ki je imel sicer le 350 kron mesečne plače, vendar je živel kot milijonar. Imel je avtomobil, prijel bogate večerje ter cele noči veseljačil. Samo na njegovi poroki so popili 18 hl vina. Prepozno so prišli na sled, da je ponesveril nad pol milijona posojilničnega denarja. Obsojen je bil na 2 in pol leta ječe.

Ptuj.

Zakon o pobijanju draginje nima v Ptuj nobene posledice na zboljšanje, temveč ravno narobe. Vse življenjske potreščine so poskočile v cenah za mnogo odstotkov. — Pri mesu, vkljub temu, da je v zadnjem času padla cena živini za nekaj kron, se je dvignila cena od 36 na 48 K za kg. Torej še sama ta razlika znaša 33 odstotkov čistega dobička. Če se vzame v ožir, da so imeli mesarji tudi poprej, ko so prodajali meso po 36 kron dobiček, ki je gotovo presegal 25 odstotkov kakor je predpisano v tem zakonu, potem se lahko z mirno vestjo trdi, da delajo mesarji 50 odstotkov čistega dobička. Pri truhlu in drugih življenjskih potrebščinah je isto. — Proti vsemu temu se prav nič ne ukrene. Smatramo se moru, da policijsko oblastvo, ki bi moralo nadzirati, da se ta zakon točno izvršuje, da tega sploh ne pozna, ali pa je tako malomarno, da pusti naj dela vsak kar hoče in se drži tistega znanega »što me briga«. Da pokličemo v spomin g. vodjo tega oblastva samo nekatere točke, ga opozarjamo na člen 6, na podlagi katerega morajo imeti vsi predmeti označeno na

vidnem mestu podrobno ali sumarno prodajno ceno; na člen 8, na podlagi katerega ne sme prekoračiti čisti dobiček 25 odstotkov in da se kaznuje tudi oni, ki krivito tehtajo in zmanjšujejo porcije življenjskih potrebščin. Dovoljujemo si samo majhno vprašanje: Kaj je storilo policijsko oblastvo v tem času v teh par točkah? Odgovor je jako kratak: »Nič!«. Da se pa ne boje mislilo, da se ptujski trgovci držijo točno vseh teh predpisov, navajam sledeče slučaje: V polovici trgovin niso označene cene. Od mesarjev nima niti eden prodajnih cen in prodaja vsak poljubno svoje meso podrobno ali sumarno prodajno ceno; na tehnico meso s tako silo, da pri vaganju vržejo na tehtnico težo za najmanj 10 vsakem kg pritisnejo težo za najmanj 10 dkg. Kruh nima nikoli predpisane teže. — Zemlje po 2 kroni so že sedaj tako velike, kakor so bile pred 14 dnevi tiste, ki so se prodajale po 1 krono. Moka pa se vendar ni v tem času podražila za 100 odstotkov. Dosedaj se torej v tem oziru ni še nič ukrenilo in smo prepričani, da tega dočakali ne bomo, ker se tudi ta naredba kot vse druge dosedaj izdane prebere in stavi ad acta.

Sokolstvo.

»Sokolstvo! Zopet nas je zapustil brat, ki je posvetil vse svoje življenje delu za veliko sokolsko idejo. V torek ob 12. uri je preminul brat Janko Kovačič, član tehn. odbora Jugoslovanskega Sokolskega Saveza. Kruta, neizprosna smrt ga je iztrgala po dolgi mučni bolezni in naše srede ravno v času, ko si je tako iskreno želel voditi naše vrste do novih zmag. Pozivljamo vse brate in sestre, da se v kar največjem številu udeležijo pogreba neumorno delavnega brata, ki se vrši v četrtek ob pol 4. uri pop. iz mrtvašnice deželne bolnice. Zbiramo se točno ob trideset na 3 pred Narodnim domom. Zdravol. Starešinstvo Jugoslovanskega Sokolskega Saveza.

Viško sokolsko gledališče. Po daljšem odmoru je gostovala dramska sekcija »Preporoda« na Viču dne 12. t. m. s »Favnom«. Predstava je bila ena najboljših, kar jih je nudila sekcija letos in zato je bila dvorana tudi nabit polna. Naslovno ulogo je igral g. Premrov izvrstno in precizno in videlo se je, da je študiral svojo ulogo prav pridno. Prav dobra sta bila tudi oba ljubimca Stenborg (g. Kristof) in Overton (g. Petrovič). Oba se odlikujeta z jako finim nastopom. Kristof ima poleg tega še jako lepo doneč glas. Odd. Debeljakova je podala ulogo sufragete Aleksandre izborni in koncem II. delanja sta stala z g. Premrovom na umetniški višini. Odd. Lemanova je podala prav dobro tip stare, lokave, rafinirane dame Hope Clarcke. Prav ljubka je bila njena hči Vivian gđc. Pototnikova. G. Klemenčič je prav dobro zadel tip dobičkalnega Jada in je imel poleg Overtona najboljšo masko. Tudi druge uloge so bile srečno podane. Starega odvetnika je igral še dokaj dobro g. Šapar. Sluga Fisch je polnoma zadel svoj tip in ugodel svoji ulogi. Pri predstavi je sodeloval tudi oktet »Preporoda« in lajšal mučne pavze. Dasi naše gledališče ne goji naraščaja, se vendar nadarjeni dijaki sami vežbajo in gledališče bo imelo, zlasti v prvih treh, ki kažejo izreden talent, pozneje prav dobre moči.

Društvene vesti.

Splošnega ženskega društva seje so vsako prvo in tretjo sredo v mesecu. Dobrodošle so tudi namestnice odbora in sploh vse članice.

O. Z. javnih nameščencev in upokojencev ima v sredo 15. t. m. ob 6. uri pop. v običajnem lokalu nujno sejo širšega odbora. Dnevni red: Volitev odsekov in predlogi predsedstva. Polnoštevilni Predsedstvo.

Javno predavanje »Splošnega ženskega društva« v četrtek, dne 16. t. m. ob 8. uri večer v Mestnem domu. Predava gđc. Al. Štebi: O razvoju ženske volilne pravice. Prostovoljni doneski dobrodošli.

Predavanje o tuberkulozi, katero je priredil v soboto, dne 11. t. m. večer pod okriljem društva »Soča« gosp. dr. Volavšek v dvorani hotela »Lloyd«. Je nad vse lepo uspelo. Dvorana je bila nabit polna in poslušalci so sledili dobro uro trajajočim izjavajanjem g. predavatelja z največjo pozornostjo. V gladkih besedah nam je podal splošni pregled o tuberkulozi in tuberkulaciji, kazujoč na medicinske pridobitve novega časa. Opozarjal je na življensko moč tega parasita, na njegovo voščeno lupino in na to, kako kljubuje posebno radi te lupine navadnim desinfekcijskim sredstvom. Navedel je, kako pozorni so drugod, posebno na Nemskem na to bolezen in koliko zdravilšč in okrevališč imajo ondi, tako za odrasle, kakor za mladino, koliko gozdnih šol in kako se skrbi uradno za prakt. pouk tuberkuloznih ljudi, da se preprečuje širjenje bolezni. Kazal je na potrebo primernih stanovanj in na nevarnost okužitve otrok v šoli, posebno po učiteljih. Drugod, kakor na pr. na Nemskem, se pošlje na prsih bolne učne osebe dotlej, da ozdravijo, ex officio na dopust in se jih do popolnega ozdravljenja sploh v šolo ne pusti. Se več: učne osebe, ki kažejo samo nagnjenje do tuberkuloze, se o d časa do časa zdravilško preiskuje in se jim da, če so obbolele, takoj priliko za lečenje. Pri nas pa poučuje na eni in isti šoli kar po več tuberkuloznih učnih oseb ob enem. In ne, da se za te nič ne stori in se pusti, da se učenci dalje inficirajo, temveč pri nas se morajo tuberkulozne učne osebe s privatnim zdravnikom vred na vso moč truditi, da dobijo za ozdravljenje kak mesec dopusta. Te sanitarne razmere naših šol so izvirle iz sloer nadvse mirnih poslušalcev glasno začudenje. — Gosp. predavatelj je bil plačan z dolgo trajajočim aplavzom.

Vremensko poročilo.

Ljubljana, dne 14. marca 1922.

Kraj	Ura	Tlak zraka	Temp. zraka C	Veter	Oblačnost 0-10	Padavine mm
Ljubljana	7	742.5	3.7	brez vetra	jasno	—
	14	739.5	14.0	—	—	—
	21	736.7	10.8	—	—	—
Zagreb	7	768.7	7.0	—	—	—
Beograd	7	770.1	5.0	jugo zap.	del. obl.	—
Dunaj	7	779.6	4.0	zapid	jasno	—
Innsbruck	7	770.1	2.0	brez vetra	—	—
Praha	7	—	—	—	—	—

Opomba: V Ljubljani barometer pada, temperatura visoka.

Drobiž.

* Nova sladkorna rastlina. V botaničnem zavodu Kew blizu Londona se negujejo tri rastline imenovane sebaniana. Rečeno rastlino je našel italijanski botanik dr. Pertoni v Paragvaju pred 20 leti. Tamošnji Indijanci si sladke iz nje čaj in kavo. Listi te rastline imajo 200 krat več sladke sile kot sladkor. Listi se morajo polagoma posušiti, potem pa zdrobiti v prah, ki se drži in ne izgubi sladkote. Rastlina je doma v tropičnih deželah.

* Vodna sila sveta. Vsa uporabljiva vodna sila na svetu se ceni na 439 milijonov konjskih sil pri nizki vodi, od katere pade na Severno Ameriko 62 milijonov konjskih sil, a 228 milijonov na Zedinjene države. Afrika ima največje bogastvo še ne uporabljene vodne sile, namreč 190 milijonov HP, do čim ima Azija 71, južna Amerika 54, Evropa pa 45 milijonov konjskih sil v svojih rekah.

* Cena knjigam padla. Pa ne pri nas, ampak v Londonu. Neka velika londonska knjigotržnica je dala v razne časopise oglaš, da je znižala ceno beletrističnim knjigam od 2 šilinga na 1. To je prvič po vojni, da pada cena angleških knjigam.

Proda se:

RABLJEN KLAVIR
se proda. Naslov se izve pri upravl. 464
ČRN DAMSKI PLAŠČ IN TEMNO-PLAVA OBLEKA
se ugodno proda. Mesarska cesta št. 1, pritličje, desno. 461
HIŠA Z DOBRO IDOČO GOSTILNO NA PROMETNEM TRGU V CELJU
na prodaj. Pogoji se polzevo v gostilni »Pri Gorazdu« v Celju. 459

STARA TOVARNA, PORABNA ZA VSAKO PODJETJE
tudi za strojarstvo, se proda. Naslov: Tovarna Griže pri Celju. 453

POSESTVO, GOSTILNA, HOTEL, GRASČINA NA PRODAJ:
POSESTVO, 40 orolov z vinogradom, gozdom, njivami, travniki, lepo živino. Cena 2.400.000 kron:
GOSTILNA z 22 in 5 orali zemlje;
HOTEL z 36 sobami, kavarno, hlevi in vinsko trgovino;
GRASČINA, posestva, hiše in trgovine, vile, proda Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 3. 451

Kupi se:

PISALNI STROJ
dobro ohranjen, se kupi. Ponudba z ceno na upravo lista pod št. 445. 443

STROJEVODJO ZA PARNO CESTNO LOKOMOTIVO

se takoj sprejme. Graščina Kozje, p. Rajhenburg. 457

CEPLJENE TRTE

za nov nasad — 7000 kvadratnih metrov — kupim. Ponudbe z navedbo sorte in podlage ter cene pod »Vinograde« na poštni predal 74 v Ljubljani. 399

AMERIKANSKE TRTE

divjake dobro ukoreninjene kupim par tisoč komadov. Ponudbe z navedbo sorte in cene pod »Vinograde« na poštni predal 74 v Ljubljani. 400

KUPIM

večjo množico »Madriers« in »Bastings« smrekove in jelkove deske, zdravo paralelno prama blago ob progah Zidani most proti Mariboru sledečih dimenzij: »Madriers« 75/220, 77/225 mm, »Bastings« 65/180, 63/178, 63/160 mm v dolžini 4 do 12 m. Dobava do marca 1922. Ponudbe z navedbo cene, nakladalne postaje, čas dobave pod »Bols en Gros 280« na upravo »Jugoslavije«. 405

Službe:**DVA KROJAŠKA POMOČNIKA**

z vso oskrbo sprejme takoj Martin Brčić, krojač. Loke 328, Trbovlje II. 470

MLADENIČ

v starosti 20 let močan, želi službe za slugo ali služabnika. Plača po dogovoru. Naslov v upravi. 469

KONTORISTINJA

zmožna vseh pisarniških del se sprejme pri tvrdki J. V. Vokač, Ljubljana, Solski dvorci 8. 468

TRGOVSKI POSLOVODJA

prvovrstna starejša moč, 40 let star, s kavčijo v vsaki množini, izvežban v vseh strokah, z najboljšimi referencami želi primernega mesta. Cenjene ponudbe pod »Poslovodja« poštneležeče Maribor. 467

VEČ DOBRIH ČEVJARSKIH POMOČNIKOV

se sprejme. Polaze se v upravi. 465

KONTORISTINJA

samostojna slovenska in nemška korespondentinja, izurjena strojeopiska in stenografinja, se pod ugodnimi pogoji takoj sprejme za tovarniško podjetje v Ljubljani. Ponudbe je poslati na upravnništvo tega lista pod šifro: Kontoristinja 254. 463

KNJIGOVODJA(KINJA),

izvežbana, zanesljiva in samostojna moč, izurjena tudi v korespondenci in strojeopisu, se išče takoj za tovarniško podjetje v Ljubljani. Ponudbe je poslati na upravnništvo tega lista (kjer se izve tudi naslov) pod šifro: Knjigovodstvo 254. 462

SAMOSTOJEN ELEKTRO-MONTER

se takoj sprejme. Naslov v upravi lista. 458

OPEKARSKE DELAVCE (italijane)
vzame v letošnji sezoni v delo vlastno Rasinjo pri Koprivnici na Hrvaškem. Ponudbe naj se naslovijo na gornji naslov. 454

ZIDARJI

Za razna akordna dela se išče takoj več zidarjev pri Koprivnici na Hrvaškem. P. T. nles, družba z o. z., Ljubljana. 453

DOBREGA KOVAČA

sprejme tovarna Bašin i druž. Ljubljana, Sv. Petra cesta 75. 442

DVA STAVBENA KLJUČAVNIČARJA

sprejemem v trajno delo in dam dobro plačo. Stanovanje na razpolago. Jos. Rebek, Cankarjevo nabrežje 9. 442

IZPRAŠAN STROJNIK IN KLJUČAVNIČAR

vešč vseh strojnih pravil, išče službo. Vstopi lahko takoj. Pismene ponudbe na upravo »Jugoslavije« pod »Deloc«. 449

POZOR!

Sprejme se pošten in priden hlapec v službo v trgovino z mešanim blagom. Nastop takoj. Franc Majdič, Kranj. 441

Razno:**POZOR! CENE BLAGU PADAJO!**

Kostume za dame in obleke za gospode, boljše vrste od 3500 do 4000 kron, izvršuje v najkrajšem času. Prenajanje iz salonskih sukenj v žakete. S. Potočnik, Selenburgova ulica 6/I, salon za dame in gospode. 444

Starešinstvo Jugoslovanskega Sokolskega Saveza naznanja vsem bratom in sestram, da je dne 14. marca 1922 nenadoma preminul brat

Janko Kovačič

Član Tehniškega odbora Jugoslovanskega Sokolskega Saveza.

Pogreb se vrši izpred mrtvašnice deželne bolnice v Ljubljani dne 16. marca ob pol 16 uri na pokopališče k Sv. Križu.

Neumornemu sokolskemu borcu trajen spomin!

Starešinstvo Jugoslov. Sokol. Saveza.

IVAN ŠUTEJ

CELJE

ETILIJAJA REUZ

ZAGREB

ZAROČENA DNE 12. III. 1922.

O vratnike, zapestnice, srajce, batist - bluza, kakor druge pralne obleke pere in svetličila tovarna

MOKO za krmo

ima v zalogi tvrdka

Kmet & Co.,

Ljubljana, Gosposvetska cesta 8
319 TELEFON 319

Za prodati.

Lepa hiša s približno 1 oralom zemlje, 3 orali velikega gozda za posekati; ena hiša s kovačnico in z lepimi stavbnimi prostori, eventualno primerni tudi za stavbo tovarne — proda se tudi posamezno. Oddaljeno je vse 1/4 ure hoda od MARIBORA. Ponudbe pri MARIJI RIEDL, POBREŽJE pri MARIBORU, Žrkov ka cesta 21.

Na prodaj sta malo rabljena, skoraj nova, čisto v dobrem stanju, dva avtomobila

En entonski Saurer-Lastauto 25—30 HP ter Autobus Raff 15—30 HP za 12—16 oseb. Proda takoj: F. Cater, Sv. Rupert, pošta Gomilsko pri Celju. Cena po dogovoru.

POZOR!

Sivalni stroji so dospeli v vseh oprelih za rodbinsko in obrtno rabo, istotam za čevljarje in krojače.

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip.

Stara vozna POKRIVALA (Plahite) ali šotorska pokrivala (Zeltblätter) se iščejo v nakup. Ponudbe je nasloviti pod šifro »Plahite« na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Dva mlada trgovca

dobro vpeljana pri vsakovrstnih trgovcih v Srbiji, Vojvodini, Bosni in Slavoniji, iščeta zastopstva proti proviziji od prvovrstnih trgovskih hiš in tovarn. Cenjene ponudbe na »Ladri«, Osijek I, Kokotova ulica br. 74. ::

Lokal

svetel, suh, 150—300°, se išče za mirno, prijetno podjetje takoj. Event. priklonitev k že obstoječi tovarni ni izključena. Dopisi z natančno navedbo ali je tok že pripravljen, ozir. ako se lahko upelje, nadalje o legi in velikosti lokala naj se pošljejo pod »WIRKWARENFABRIK“ 1643 na Annoncen-Expedition EDUARD BRAUN, Wien I, Strobelgasse 2.

Savska banka v Beogradu

Kralja Milana ul. 69 • • • • Tel. 21-61, 19-88
ustanovljena 1. 1900. :: vplač. dein. glavnica 3.000.000.— Din.
Izvršuje vse bančne posle najkulantneje
sprejema vloge na knjižice proti ugodnemu obrestovanju, ter jih izplačuje brez odpovedi, otvarja tekoče račune, daje posojila, i. t. d.
Ima lastna skladišča, ter carinsko posredovalnico v bližini železniške proge ob Savi.
Blagovni oddelek
Uvoz — izvoz deželnih pridelkov, kupuje in prodaja iste.

Bukove, smrekove in hrastove

hlode

kupuje v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah
Ivan Siška, tovarna parket in parna žaga • • • • •
Ljubljana, Metelkova ul. 4

Ne zamudite prilike

ter si nabavite obutev katero vam nudi v veliki izbiri, po še starih, ugodnih nizkih cenah, dokler zaloga ne polde, tvrdka

ANT. KRISPER

Ljubljana, Mestni trg 26.

Prvovrsten kovaški premog

lahkogorljiv, 5100 kalorij, skoraj brez žvepla prodaja

premogovnik Ključarovi pri Ormožu.